

TUUSULA

Hyvinvointikertomus 2023

Yhteenveto

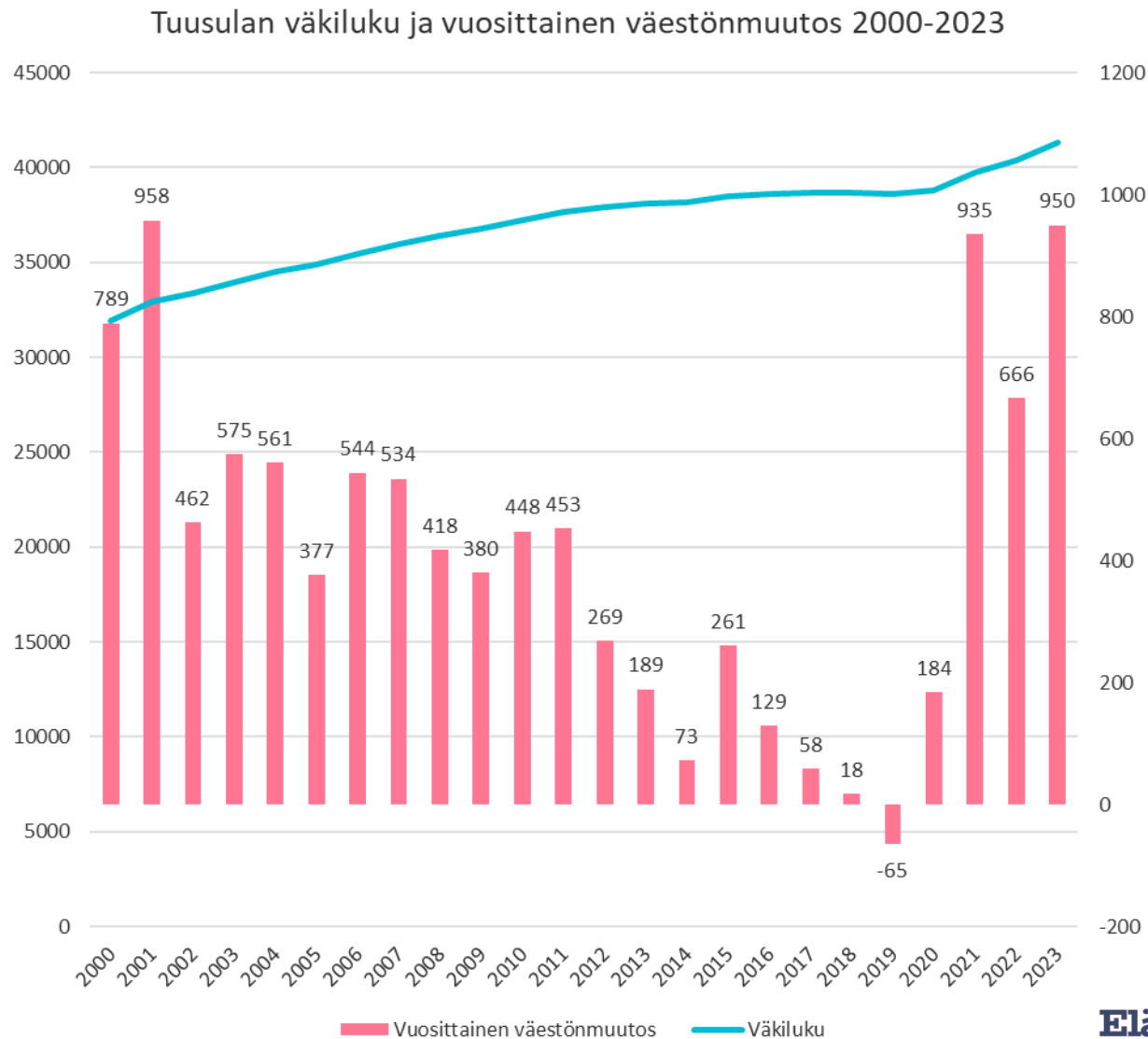
Hyvinvointikertomuksen laatiminen

- Tuusulan hyvinvointikertomus 2023 on laadittu poikkihallinnollisena yhteistyönä alkukevään 2024 aikana.
- Kertomuksessa tarkastellaan tuusulalaisten hyvinvoinnin tilaa eri näkökulmista, tutkimusten, tilastojen ja arkihavaintojen kautta.
- Hyvinvointikertomuksessa tuodaan esiin kunnan ja yhdyspintojen palveluita ja toimenpiteitä, joilla hyte-työlle asetettuihin tavoitteisiin ja toimintaympäristön asettamiin hyvinvoinnin haasteisiin on vastattu.
- Hyvinvointikertomus suuntaa myös katsetta tulevaan: Mihin ja miten kunnan ja yhdyspintojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä tulisi kohdentaa vuonna 2025?

Toimintaympäristön keskeisiä muutoksia 2023

Nopea väestönkasvu

- Tuusulan väkiluku oli 12/2023 yhteensä 41 334. Suurimmat muuttovoitot kunta saa 25–44-vuotiaista sekä lapsista.
- Maahanmuuttajataustaiset ovat Tuusulan kasvava asukas- ja asiakasryhmä.
- Tuusulan väestön ikääntyä: erityisesti kasvu kohdistuu tällä hetkellä yli 74-vuotiaiden ryhmään.

TUUSULA

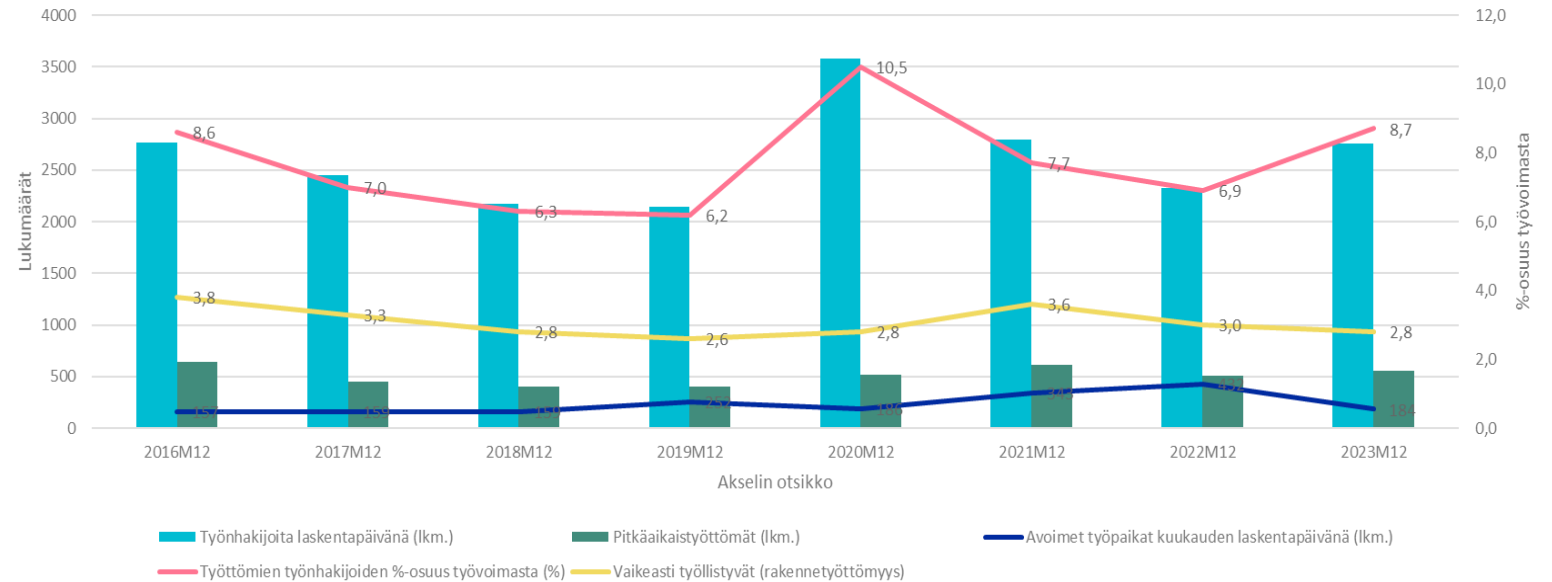
Elämisen taidetta.

Toimintaympäristön keskeisiä muutoksia 2023

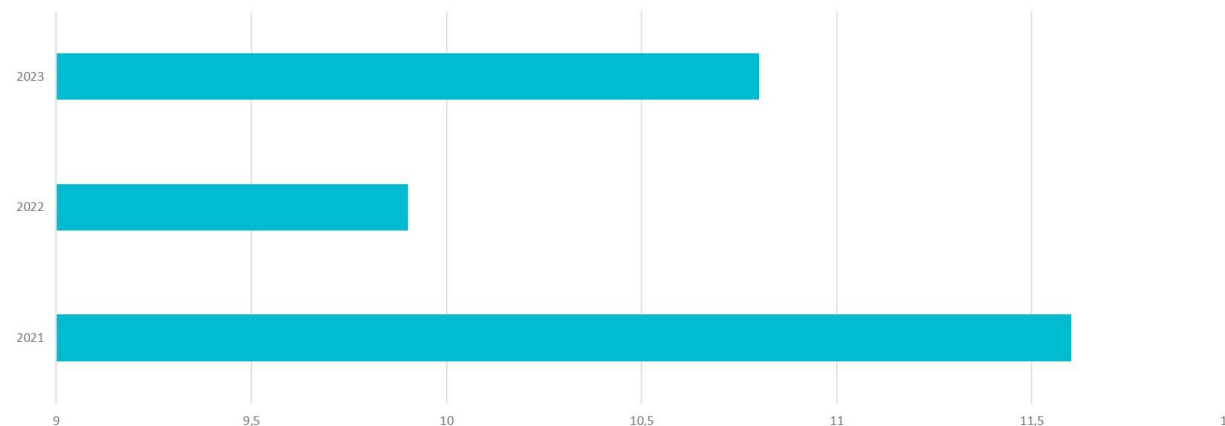
Työllisyystilanne lievästi heikentynyt

- Työttömyysaste 8,7 % (v. 2022 6,9 %)
- Avoimia työpaikkoja 184 (432).
- Nuorisotyöttömyys lisääntynyt > 10,8 % (9,9 %)
- Vaikeasti työllistyvien (ns. rakennetyöttömyyden) määrä tasainen.

Työllisyysnäkömien kehitys Tuusulassa 2016-2023, joulukuu

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

TUUSULA

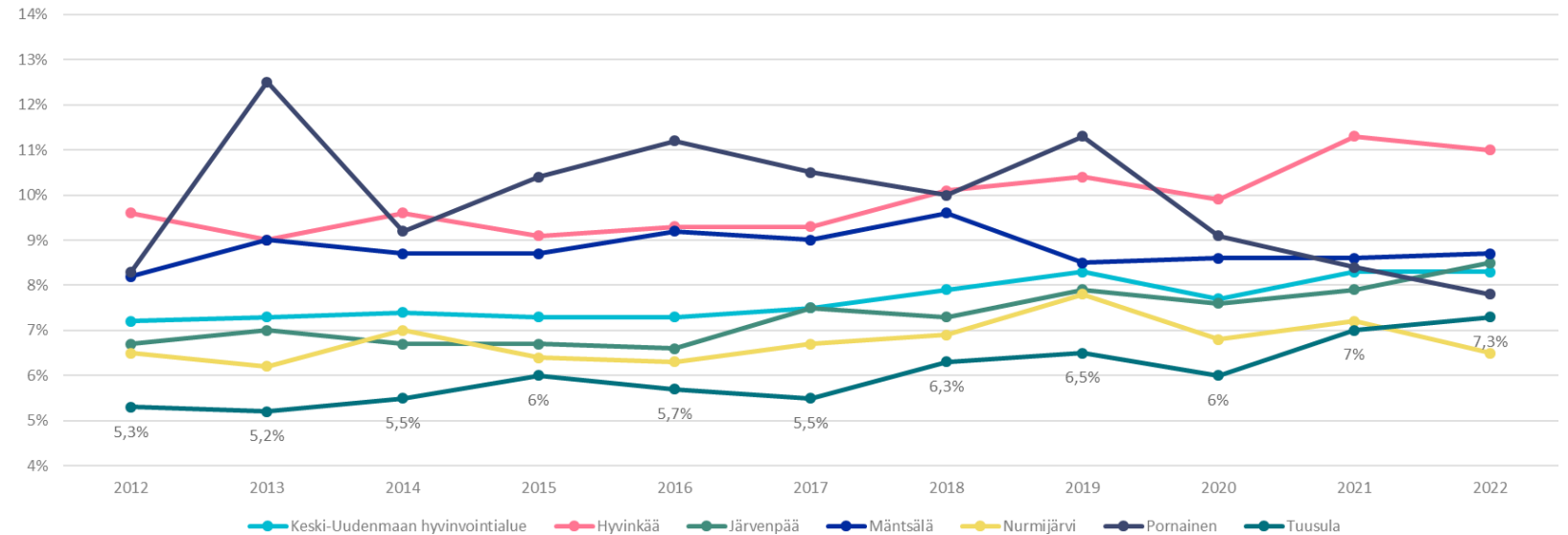
Elämisen taidetta.

Toimintaympäristön keskeisiä muutoksia 2023

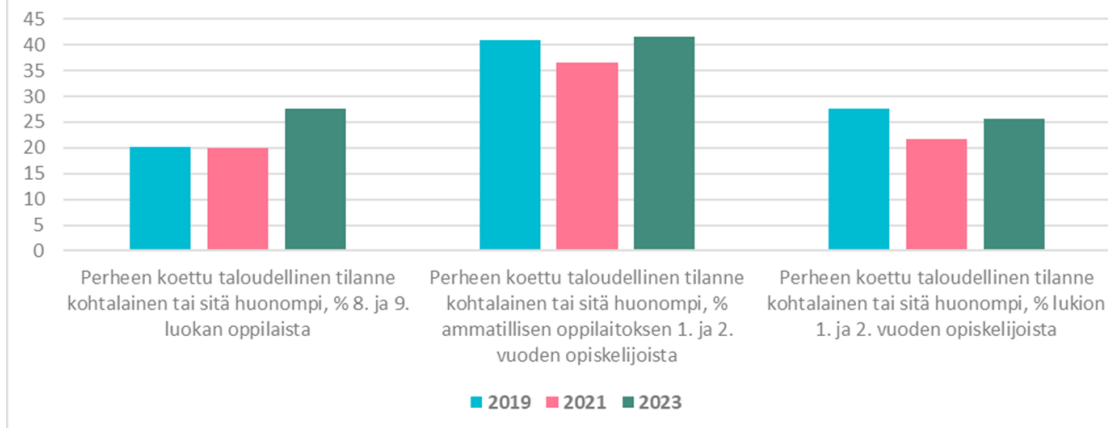
Toimeentulon haasteita

- Toimeentulon vaikeudet lisääntyneet kaikissa väestöryhmissä.
- Erityisesti lasten pienituloisuusaste kohonnut.
- Yhä useampi nuori kokee perheensä taloudellisen tilanteen kohtalaiseksi tai tätä heikommaksi.
- Perustoimeentulotukea saavien osuus Tuusulan väestöstä lievässä nousussa.

Lasten pienituloisuusaste KEUSOTE-alueella ja -kunnissa 2012-2022

Perheen koettu taloudellinen tilanne, Tuusula

TUUSULA

Elämisen taidetta.

An abstract painting with various colors like green, blue, purple, and brown, applied with thick brushstrokes. The painting is on a wooden surface. A white, cloud-like shape is centered in the upper part of the image, containing the word 'TUUSULA'. Below it, a large white text block is centered. The overall composition is artistic and textured.

TUUSULA

Asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä kunnan palveluissa ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

- Kohtaamiset ja vuorovaikutustilanteet lisäävät ymmärrystä, edistävät yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vahvistavat sosiaalisia suhteita.

Kohtaaminen ja osallisuus vaikuttavat kokemukseen hyvinvoinnista

- Kaikenikäisten tuusulalaisten toimintakykyä, sosiaalista kanssakäymistä ja kohtaamisia edistävät palvelut ovat avainasemassa.

Kunnan palvelut luovat kuntalaisten hyvinvoinnin perustan

- Kasvava kunta tarjoaa erilaisia väyliä paikallisyhteisöjen kehittämiseksi, uusi yhteisöllisyys puolestaan luo pohjaa kunnan kestäväälle kasvulle

Kunnan kasvu, uusi yhteisöllisyys ja juurtuminen Tuusulaan

- Yhteistyön aktiivinen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa on tuottanut onnistuneita toimintamalleja.

Hyvinvointi-alueen kanssa tehtävä yhdyspintatyö jatkuu ja kehittyy

Kouluterveyskysely 2023 ja Terve Suomi 2022

- Lasten ja nuorten tuloksissa erityisesti huomioitavaa
    - sähkösavukkeiden käytön ja kokeilujen yleistyminen
    - koulukiusaamista kertoo kohtaavansa entistä useampi alakouluikäinen
    - erot tyttöjen ja poikien välillä tulevat esiin 8.-9. -luokkien tuloksissa
    - ahdistuneisuuden ja masentuneisuuden kokemukset ovat yleistyneet.
    - keskusteluyhteys vanhempien kanssa heikentynyt.
  - Työikäisen aikuisväestön tuloksissa kiinnittää huomiota
    - koettu elämänlaatu, onnellisuuden kokemus ja unen määrä ovat laskussa
    - psyykkisen kuormittuneisuuden kokemus kasvussa.
  - Ikäihmisten kokemus omasta terveydestä ja hyvinvoinnista on parantunut.
-
- Millaisia yhteyksiä lasten, nuorten ja aikuisväestön kokemuksilla on toisiinsa?
  - Mitä tulosten perusteella Tuusulassa ja alueellisesti on tehty?

Kouluterveyskysely 2023 ja jatkotoimet

Arjen hyvinvointityötä osana palveluita

- Hyvinvoiva, kuunteleva ja toiset huomioiva yhteisö
- Positiivinen palaute
- Yhteydenotto koteihin matalalla kynnyksellä
- Opiskeluhuollon ja koulun saumaton yhteistyö
- Oppilaskuntatoiminta kouluissa
- Arjen liikuntaan panostaminen
- Toimintamallit osana kouluarkea, esimerkiksi KiVa-koulu

Koulujen kehittämistoimia

- Oppilaiden osallisuuden lisääminen
- Oppilaan kuuleminen ja kohtaaminen yksilönä
- Yhteistyö huoltajien kanssa
  - Aamupalan ja koululounaan syömättömyys
  - Nukkumisen vähyyys
  - VAPE
- Harrastustoiminnan tukeminen kouluilla, esimerkiksi aamukerhot pienemmille oppilaille

Koko kunnan tasolla

- Prokoulu- toimintamallin jatkaminen
- Kouluvalmentajat (kaikissa yläkouluissa ja lukiossa)
- Koulujen yhteisöllisen opiskeluhuollon ja hyvinvointityön kehittäminen
- Poissaolojen seuraaminen
- Koulunuorisotyön yhteistyön vahvistaminen koulujen kanssa
- Koulujen harrastustoiminta
- Koulun perheohjaajat ja heidän tarjoama tuki

Keusote ja kolmas sektori

- Keusote
  - Opiskeluhuollon tuki yhteisöllisessä opiskeluhuollossa
  - Vanhempainillat Teamsissä ja verkkoryhmät (masennus, syöminen, päihteet, ahdistus, Nepsy),
- Kolmas sektori
  - vanhemmille suunnattu Teams- ilta ja lähitapaamiset Nuoren mielen tukemisesta
  - Mieli Ry:n Hyvän mielen treenivihko 4-7 luokkalaisille

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Alueelliset painopisteet

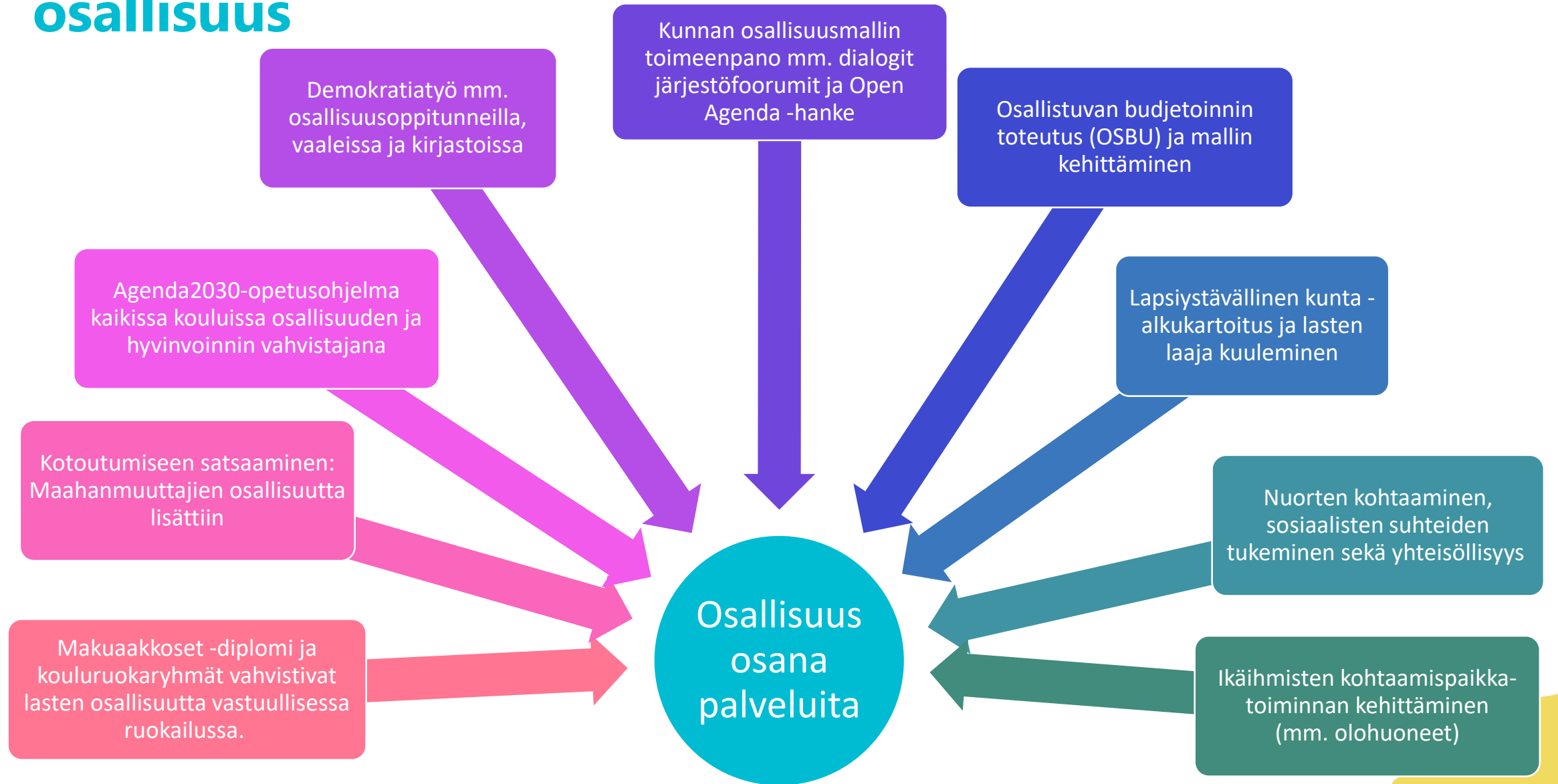
- Keväällä 2023 järjestettiin ensimmäinen kuntien ja hyvinvointialueen johdon foorumi, jossa valittiin hyvinvoinnin edistämisen yhteisiksi painopisteiksi
  - lasten ja nuorten hyvinvointi
  - osallisuus,
  - liikkumisen edistäminen sekä
  - järjestöyhteistyö ja avustaminen.
- Seuraavilla dioilla on nostoja alueellisten painopisteiden edistymisestä Tuusulassa sekä kunnan muista asukkaiden hyvinvointia edistävistä palveluista.

Tuusulan esimerkkejä alueellisesta painopisteestä lasten ja nuorten hyvinvointi

- Varhaiskasvatuksessa panostettu paljon aloittaviin lapsiin ja perheisiin ja kohtaamiseen.
- Avoin varhaiskasvatus saa erinomaista käyttäjäpalautetta perheiltä.
- Hyvinvoinnin edistämiseen resursoitu Tuusulassa vahvasti: perheohjaajia, taidepedagogeja, resurssisosisionomeja, kouluvalmentajia.
- Nuorten hyvinvointivalmennus on aloitettu.
- Tuusulan harrastamisen malli on vakiintunut.
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen pilotti seitsemässä (7) koulussa. Toimintaa jatketaan.
- ProKoulu-toiminta on käytössä kaikissa Tuusulan kouluissa
- Koulun perheohjaajien vetämänä on käytössä CoolKids -toimintamalli yksittäiseen oppilaaseen kohdennettuna ja vanhempainryhmätoimintana.
- Kulttuurinen nuorisotyö: kulttuurin ja liikunnan etukortti, ysipassi on käytössä.
- Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon Olkkari-toiminta

Tuusulan esimerkkejä alueellisesta painopisteestä osallisuus

Tuusulan esimerkkejä alueellisesta painopisteestä liikunnan ja liikkumisen edistäminen

- Liikkumisen edellytyksiin on panostettu paljon, ja kunnan ylläpitämät ulkoilu- ja liikuntapaikat keräsivät runsaasti kävijöitä ympäri Tuusulaa.
- Ikääntyneille järjestettiin useita ohjattuja liikuntaryhmiä eri puolilla kuntaa.
- Liikkumis- ja elintapaneuvontaa jatkettiin
  - Hyvinvointivalmennus
  - Liikkumislähetä
  - Nuorten starttipaja ja kuntouttava työtoiminta mukana kohderyhminä
- Nuorten ryhmähyvinvointivalmennus käynnistyi yläkouluissa syksyllä 2023.
- Neuvokas perhe -malli on käytössä neuvolassa (yhdyspintatyö) lapsiperheiden ohjaamiseksi liikkuvaan elämäntapaan.

Kävijät	Kohde
1700	Tuusulan opiston liikuntatarjonta kaudella (h)
55	Tuusulan vapaa-aikapalveluiden liikuntaryhmät / vko
202 214	Tuusulan uimahalli, kävijät / vuosi
175 000	Tuusulanjärven ulkoilureitti, kävijät
70 000	Sarvikallion virkistysalue, kävijät pl. järvi
120 000	Frisbeegolf-radat, kävijät/ vuosi
700 000	Tuusulan urheilukeskus, kokonaiskävijämäärä
26 330	Nuorisoliikunnan ohjaukset
100 000	Urkan ja Sikokallion latu, kävijät vuosittain
34	Lautakunnan avustamat nuoriso- ja liikuntayhdistykset
6000	Talviuintipulahdusta

Liikkumisen ja ulkoilun mahdollisuuksia

- Kävelyn ja pyöräilyn väyliä sekä puistopolkuja on Tuusulassa yhteensä **217 kilometriä**. Näistä talvihoidettuja on yhteensä 209 km.
- Uusia kävelyn ja pyöräilyn väyliä sekä puistopolkuja rakennettiin v. 2023 yht. 3 km.
- Puistoista valmistuivat Kaukjärvenranta 2 ha ja Veteraanipuisto 0.1 ha.
- Ali-Seppälän leikkipuistossa toteutettiin peruskorjaus. Puiston uuden ilmeen suunnitteluun liittyen järjestettiin käyttäjäkysely.
- Uimahallin kävijämäärät lisääntyivät 22 %: v. 2023 kävijöitä yli 200 000.
- Talviuintimahdollisuudet laajenivat koko kunnan kattavaksi.
- Tuusulanjärven talviulkoilureitit avattiin marraskuussa; kävijöitä vilkkaimpina päivinä tuhansia.

Tuusulan esimerkkejä järjestöyhteistyöstä ja järjestöjen avustamisesta

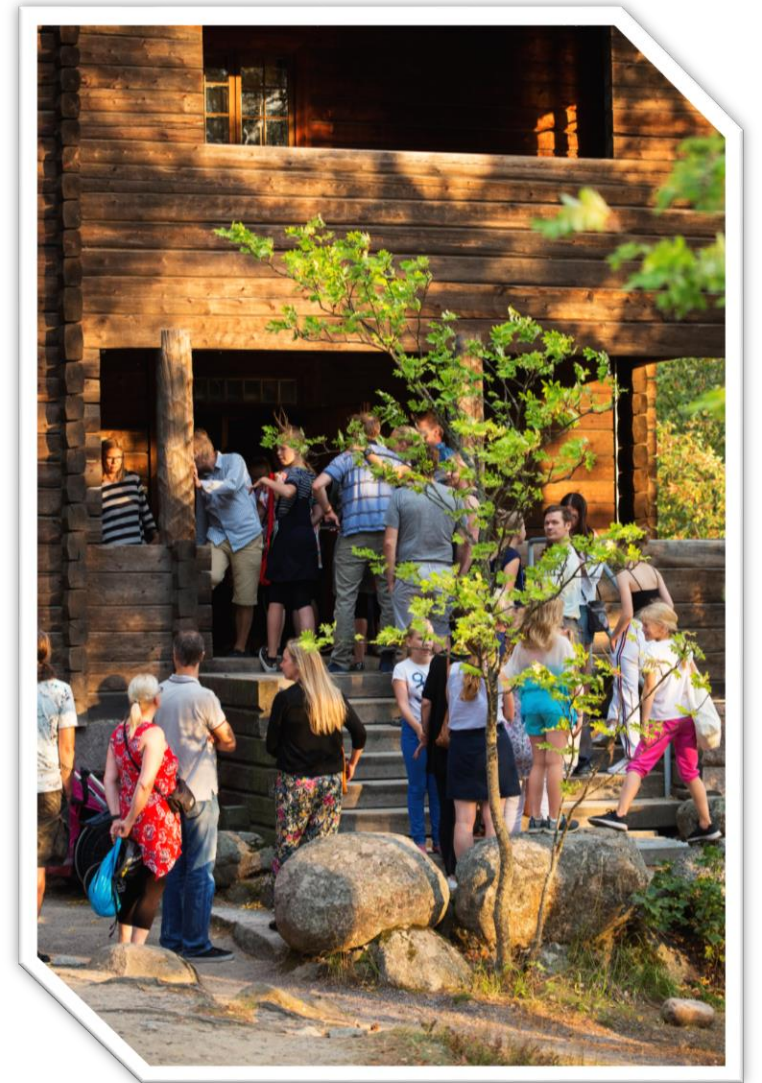

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Kulttuurista hyvinvointia kaikille

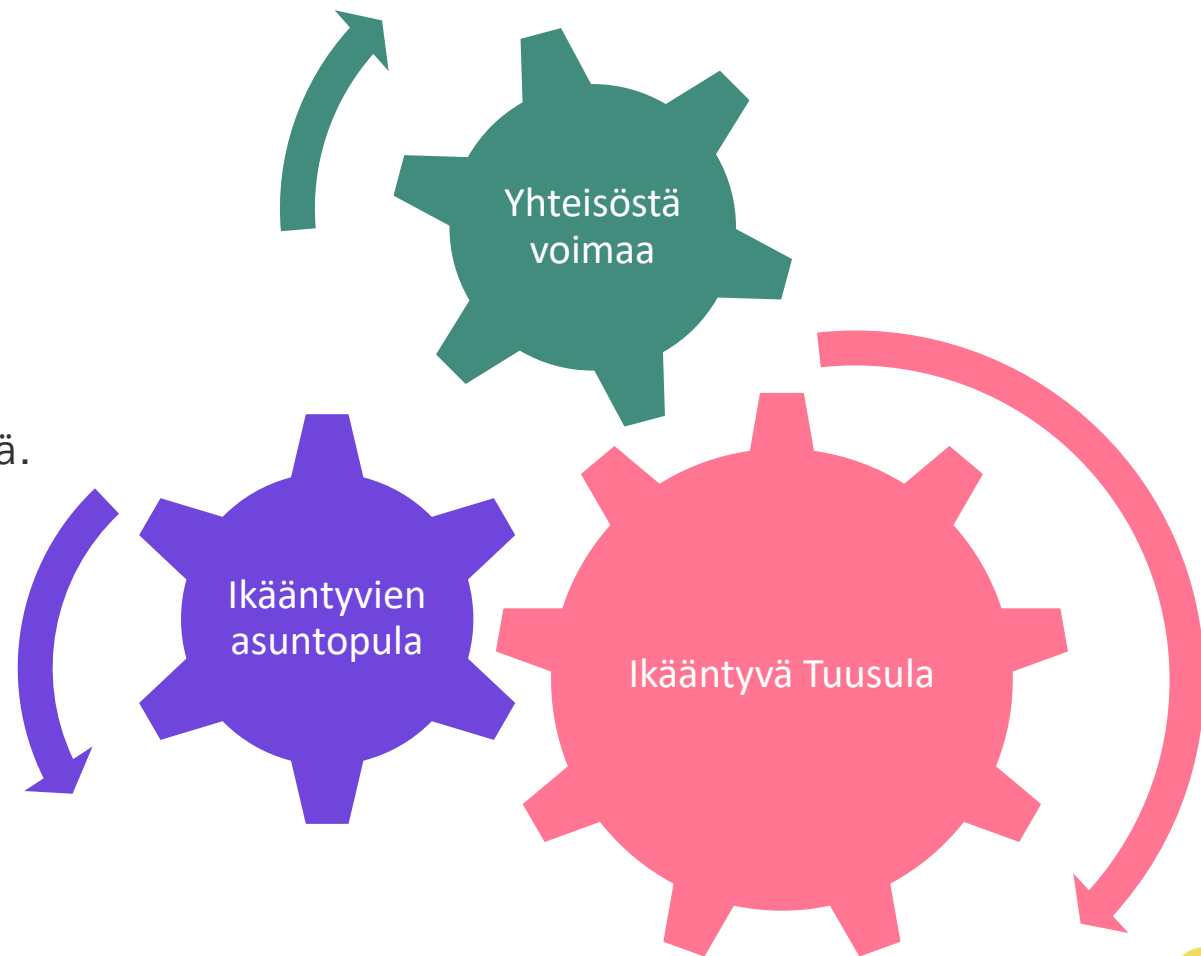
- Kaikukortti käyttöön yhteistyössä Keusoten kanssa
  - Mahdollisuus kulttuurin kokemiseen ja harrastamiseen myös haastavassa taloudellisessa tilanteessa; mukana mm. museoita, Opistot ja Krapin pajan puistokonsertit.
- Toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelma Kultsu käynnistyi
  - Maksutonta kulttuuritoimintaa Tuusulassa ammattiin opiskelevien ja lukiolaisten ryhmille.
- Kulttuurikokonaisuudet erityisesti ikääntyville
  - Palvelukotikiertue ja Vanhustenviikon ohjelmasisältö.
- Tuusulan Opiston kurssitarjonta laajeni Monion avautumisen myötä
  - Kurssitarjonta vastaa entistä paremmin kuntalaisten kysyntään.
  - Opiston opiskelijamäärä kasvoi syyskaudella 2023 10%, ja ylitti neljäntuhannen opiskelijan rajan.
- Kirjastojen kävijämäärät kasvoivat
  - Kävijämäärissä 12,4 % lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna.
  - Kirjastoissa monipuolista toimintaa kaikille ikäryhmille.

Ikäystävällinen asuinkonsepti

- Tuusulan ikääntyneiden määrä noussut pienimmästä ikäryhmästä suurimmaksi.
- Ikääntyville sopivia asuntoja palveluiden äärellä ei ole riittävästi.
- Asuinyhteisön tuki ja turva voivat edistää ikääntyneiden hyvinvointia, ehkäistä yksinäisyyttä ja lisätä toimintakykyä.
- Ikääntyneiden asumisen kehittämistä tehdään myös hyvinvointialueen ja alueen kuntien välisenä yhteistyönä.

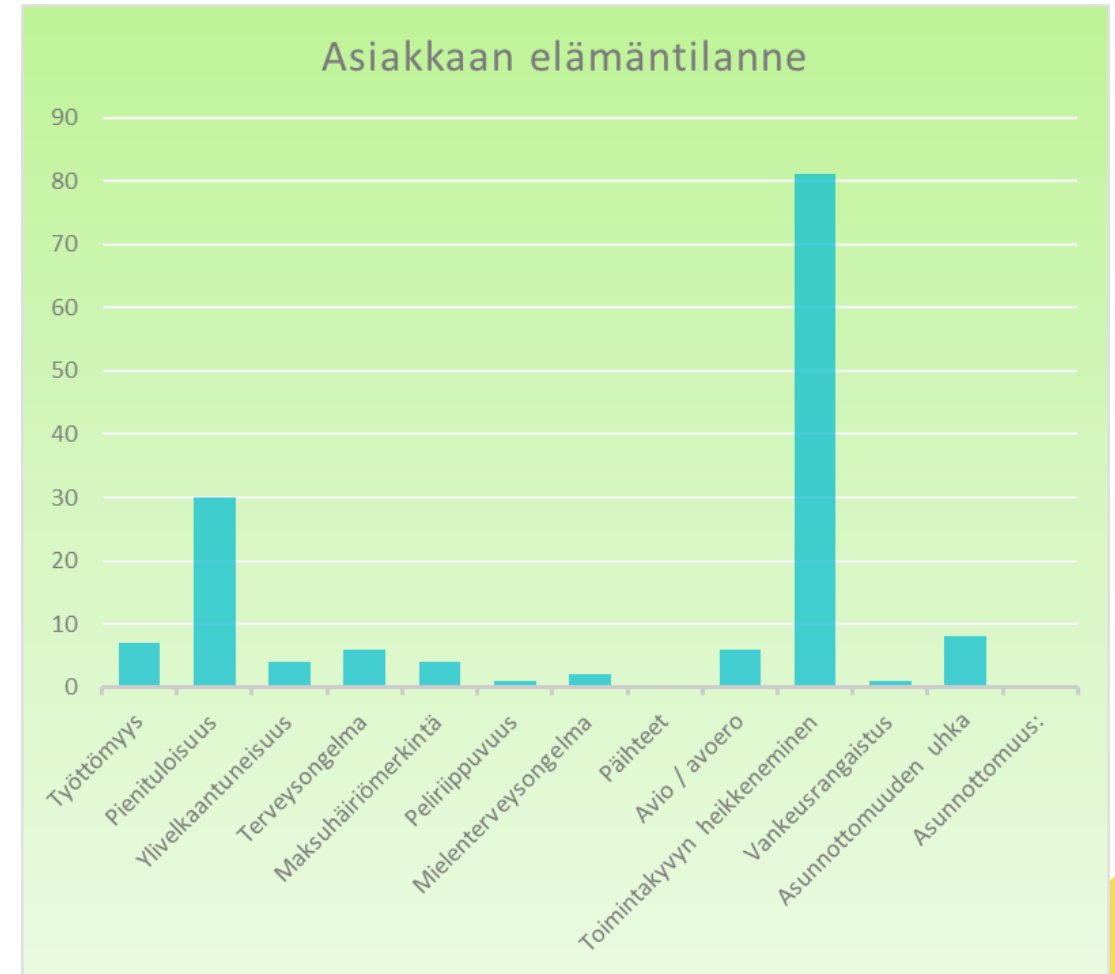
TUUSULA

Elämisen taidetta.

Asumisneuvonta

- Asumisneuvontapalvelun kehittäminen jatkui vuonna 2023.
- Asumisneuvonta on tavoittanut eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa kaikkiaan noin 800 kuntalaista. Yksilötapaamisia oli yhteensä 175.
- Yksilöasiakkaista hieman yli puolet oli 65+ -vuotiaita. Alle 30-vuotiaita oli noin 15 %, ja työkäisiä asiakkaista oli reilu 30 %.

Asumisneuvonnan aiheita

Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhdyspintatyö jatkuu ja kehittyy

- Tavoite: Kuntalaisille sujuvat palvelupolut ja vaikuttaminen palveluiden saatavuuteen ja riittävyteen
- Yhteistyön aktiivinen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa on tuottanut onnistuneita toimintamalleja
  - Lastensuojelun matalan kynnyksen Messii –toimintamalli varhaiskasvatukseen ja oppimisen kanssa
  - Poissaoloihin puuttumisen malli on käytössä kouluissa
  - Lasten ja nuorten mielenterveyden portaat selkiyttävät palveluihin ohjautumisen polkua
  - Keusoten nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen asiakasohjaus on ollut tavattavissa Ohjaamon tiloissa viikoittain
  - Lapsiperheiden kohtaamispaikkatoiminta: perheille perheohjaus, fysioterapia, puheterapia, toimintaterapia, uniasiat, neuvolan terveydenhoitajan palveluita
  - Kaiku-kortti käytössä
  - Alueen järjestöyhteistyön kehittäminen yhteisessä Järjestöneuvottelukunnassa
  - Jatkossa: Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelma ja Jokelan sote-yksikön pilotti
    - Keusote, Tuusulan kunta, yritykset ja yhdistykset tarjoaisivat erilaisia hyvinvointia edistäviä palveluita Jokelan terveysaseman tiloissa
- Opiskeluhuollon henkilöstössä tilanne parantunut Tuusulassa
  - Opiskeluhooltoon 3 uutta psykologia Tuusulaan
  - Kaikki kouluterveydenhoitajan tehtävät täytetty Tuusulassa

HYTE-kerroin ja TEA-viisari 2023

- Systemaattista hyte-työtä kunnan palveluissa ja niiden johtamisessa
  - HYTE-kerroin on kehittynyt Tuusulassa hyvään suuntaan ollen yli valtakunnan keskiarvon lukemassa 20,7 (ka. 18,23).
  - TEA-viisarin tulokset ovat niin ikään yli valtakunnallisen keskiarvon, ja korkeimpia pisteitä Tuusula saa kulttuurista, liikunnasta ja hyvinvointityön johtamisesta.
- Keskeisiä kuntalaisten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi viihtyisät asuin- ja elinympäristöt, turvallinen liikkuminen, vaikuttamisen mahdollisuudet ja saavutettavat palvelut

Kehitettävä sekä kunnan omassa toiminnassa että yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

TUUSULA

Elämisen taidetta.

Lautakuntien näkemyksiä hyte- työn tulevista tarpeista

- Asunnottomuuden poistaminen
- Järjestöjen avustaminen
- Koko perheen tuki
- Nuorten pahoinvoinnin ehkäiseminen
- Saavutettavat palvelut

Mitä asioita Tuusulan
tulisi edistää kunnan,
hyvinvointialueen ja
järjestöjen
yhdyspintatyössä
jatkossa?

Miten edistämme
asukkaiden
yhteisöllisyyttä,
osallisuutta ja juurtumista
kuntaan?

Mihin ajankohtaisiin
ilmiöihin /
haasteisiin /asioihin
tulisi tarttua
jatkossa?

- Lähialueen yhteisöllisyyden tukeminen, aktiivinen tiedottaminen
- Yhteiset tapahtumat ja tilaisuudet
- Kohtaamisen paikkoja
- Perheet mukaan: yhteistä toimintaa, päiväkodit, koulut, harrastukset
- Ikäihmisille toimintaa
- Turvallinen ja toimiva lähiympäristö

- Yksinäisyyden problematiikka
- Lisääntyvä lapsiperheköyhyys
- Työikäisten ja nuorten yksinäisyys
- Harrastustuen laajentaminen
- Maahanmuuttajaväestön ja ikäihmisten huomioiminen
- Kunnan toimilla luotava asukkaille turvaa ja vakautta

TUUSULA

Elämisen taidetta.